

PROMINENCE

Cadrul de competențe în domeniul obezității pentru programele de studii de licență în fizioterapie

Referința bibliografică pentru această publicație: Cunningham, C., Tuominen, P., Pystynen, T., O'Donoghue, G., Blake, C., Verboven, K., Wikström-Grotell, C., Agten, A., Kosińska, E., Friden, C., Lehtinen-Jacks, S. and Davis, M. E. PROMINENCE Obesity Competencies Framework for Entry-Level Physiotherapy Programmes, 2026. <https://www.euprominence.com/oer-competency-framework>

Procesul de elaborare a cadrului de competențe

Cadrul de competențe PROMINENCE în domeniul obezității, destinat programelor de studii de licență în fizioterapie, a fost elaborat printr-o inițiativă internațională a unui grup de cadre didactice, utilizând un proces sistematic care a inclus:

- O analiză de tip scoping a literaturii de specialitate privind competențele în domeniul obezității pentru profesioniștii din domeniul sănătății [1];
- Un sondaj realizat în rândul cadrelor didactice în domeniul fizioterapiei din întreaga Uniune Europeană [2];
- O analiză a conținutului curricular din programele existente de studii de licență în domeniul obezității, efectuată pe baza informațiilor disponibile online;
- Ateliere de lucru dedicate dezvoltării cadrului de referință PROMINENCE, cu scopul de a elabora versiuni preliminare, evaluarea și corectarea acestora, precum și validarea consensuală a cadrului definitiv de către echipa internațională de cadre didactice din cadrul PROMINENCE;
- Procese de validare externă, cu implicarea la nivel internațional a cadrelor didactice în domeniul fizioterapiei și a fizioterapeuților clinicieni.

Contact: euprominence@gmail.com or caitriona.g.cunningham@ucd.ie

Organizații partenere în cadrul proiectului PROMINENCE

University College Dublin, Irlanda (Coordonator de Proiect)

Arcada University of Applied Sciences, Finlanda

Mälardalen University, Suedia

Hasselt University, Belgia

Tampere University of Applied Sciences, Finlanda

Europe Region of World Physiotherapy, Belgia

Competențe

Domeniul 1: Obezitatea ca boală

1.1	Tendențe epidemiologice și diferențe populaționale în obezitate	Demonstrează o cunoaștere aprofundată a prevalenței actuale a obezității și a tendințelor acesteia în rândul diferitelor grupe de vârstă (adulți, adolescenți și copii), inclusiv diferențele în funcție de sex, origine etnică, statut socioeconomic și regiune geografică.
1.2	Factori determinanți și de risc pentru creșterea în greutate și obezitate, precum și inegalitățile asociate	Recunoaște factorii genetici, epigenetici, sociali, fizici, de mediu, culturali și comportamentali ai obezității și analizează modul în care acești factori contribuie la inegalitățile în riscul de obezitate în rândul diferitelor populații.
1.3	Definirea obezității ca boală cronică	Definește și explică obezitatea ca boală cronică, multifactorială și recidivantă și diferențiază înțelegerea curentă de concepțiile eronate frecvente atribuite exclusiv stilului de viață, inclusiv alimentației și activității fizice.
1.4	Sisteme de clasificare a obezității	Demonstrează capacitatea de a defini obezitatea și de a descrie sistemele de stadializare și clasificare antropometrică a acesteia, precum și de a recunoaște limitările acestora în evaluarea adipozității și a riscurilor pentru sănătate în rândul diverselor populații.
1.5	Fiziopatologie	Demonstrează o bună înțelegere a fiziopatologiei obezității, incluzând disfuncția țesutului adipos, inflamația, reglarea nervoasă și hormonală a echilibrului energetic, precum și modificările metabolismului glucidic, lipidic și celular.
1.6	Mecanisme ale echilibrului energetic și ale reglării greutății corporale	Explică principiile homeostaziei energetice, inclusiv reglarea apetitului și reacțiile fiziologice compensatorii la pierderea în greutate, care îngreunează menținerea pe termen lung a unei greutăți optime.

1.7	Complicații ale bolilor asociate obezității	Describe complicațiile frecvente asociate obezității, în special pe cele relevante practicii fizioterapiei (de exemplu, diabet zaharat de tip 2, gonartroză, boli cardiovasculare, apnee obstructivă în somn etc.).
-----	---	---

Domeniul 2: Reducerea stigmatizării și a prejudecăților legate de obezitate în accesarea și utilizarea serviciilor de fizioterapie și de îngrijire a sănătății

2.1	Înțelegerea stigmatizării legate de greutate	Explică stigmatizarea legată de greutate, prevalența acesteia în sistemul de sănătate, cauzele subiacente și impactul asupra stării de bine a individului și asupra accesării și utilizării serviciilor de sănătate.
2.2	Conștientizarea prejudecăților și practicile incluzive	Recunoaște și își gestionează propriile prejudecăți pentru a oferi persoanelor cu obezitate servicii echitabile de îngrijire, prin adoptarea unei conduite respectuoase, asigurând o practică fizioterapeutică incluzivă și nediscriminatorie.
2.3	Mediul clinic	Creează un mediu clinic sigur, accesibil și primitor pentru persoanele cu obezitate și promovează politici și practici incluzive și lipsite de prejudecăți.
2.4	Comunicare și interacțiune bazate pe respect și compasiune	Comunică într-un mod respectuos, empatic, fără a judeca sau stigmatiza în relația cu pacienții și colegii, utilizând un limbaj centrat pe persoană, ascultând activ și luând în considerare perspectivele persoanelor cu obezitate, ale persoanelor apropiate lor și ale profesioniștilor din domeniul sănătății.

Domeniul 3: Evaluarea clinică fizioterapeutică a persoanelor cu obezitate

3.1	Utilizarea clasificării internaționale a funcționării drept cadru pentru evaluarea fizioterapeutică	Demonstrează capacitatea de a utiliza Clasificarea Internațională a Funcționării, Dizabilității și Sănătății (ICF) drept cadru [3] pentru evaluarea, planificarea intervențiilor fizioterapeutice și măsurarea rezultatelor la persoanele cu obezitate.
3.2	Test și instrumente utilizate în	Demonstrează o cunoaștere aprofundată și înțelege relevanța testelor și instrumentelor utilizate frecvent în evaluarea persoanelor cu obezitate în intervențiile fizioterapeutice.

	evaluarea persoanelor cu obezitate	
3.3	Efectuarea unei evaluări fizioterapeutice complete	Demonstrează capacitatea de a realiza și documenta o evaluare fizioterapeutică completă, bazată pe dovezi și adaptată persoanelor cu obezitate, în funcție de vârstă, nivelul funcțional și nevoile specifice pe parcursul vieții acestora.
3.4	Istoric ponderal	Demonstrează capacitatea de a colecta un istoric ponderal complet, relevant pentru stabilirea intervențiilor fizioterapeutice și procesului de recuperare a persoanelor cu obezitate (incluzând și încercările anterioare de scădere în greutate și tratamentele urmate).
3.5	Informații despre stilul de viață	Demonstrează capacitatea de a întocmi un profil în baza stilului de viață, incluzând, dar fără a se limita la alimentație, activitate fizică, mobilitate, somn, ocupație și implicare socială, cu accent pe comportamentele care pot fi abordate în practica fizioterapeutică.
3.6	Calitatea vieții	Demonstrează capacitatea de a evalua calitatea vieții, utilizând instrumentele generice și specifice afecțiunilor, în funcție de necesități și de relevanța acestora pentru diferite grupe de vârstă.
3.7	Screening psihosocial	Identifică, prin screening, dificultățile psihosociale precum dispoziție depresivă, depresie și alimentația emoțională sau compulsivă, utilizând instrumente și cadre adecvate, și identifică nevoia de a implica alți membri ai echipei multidisciplinare și de a direcționa pacientul către aceștia, având în vedere posibilele dificultăți în realizarea acestei implicări.
3.8	Disponibilitate și motivație pentru schimbarea comportamentului	Evaluează disponibilitatea pacientului pentru schimbare, utilizând instrumente și metode validate (de exemplu, interviul motivațional), și evaluează nivelul de încredere, autoeficacitatea și angajamentul pacientului în identificarea și depășirea barierelor și dificultăților în adoptarea comportamentelor de viață sănătoase.

3.9	Evaluare fizioterapeutică	Demonstrează capacitatea de a realiza o evaluare fizică completă a unui adult cu obezitate, pe baza anamnezei și a datelor disponibile, și adaptată nevoilor și obiectivelor individuale ale pacientului.
3.10	Clasificarea riscului clinic	Demonstrează capacitatea de a evalua riscurile pentru sănătate asociate obezității utilizând instrumente validate, precum clasificarea indicelui de masă corporală (IMC) a Organizației Mondiale a Sănătății (OMS) [4] și Edmonton Obesity Staging System (EOSS) [5], și de a explica relevanța acestora în procesul decizional clinic pe parcursul etapelor de viață (copilărie, adolescență, vârsta adultă).

Domeniul 4: Managementul clinic al persoanelor cu obezitate în fizioterapie

4.1	Abordări bazate pe dovezi științifice pentru managementul obezității	Demonstrează o bună înțelegere a abordărilor și ghidurilor actuale, bazate pe dovezi, pentru prevenirea și managementul obezității pe parcursul vieții, inclusiv a comportamentelor legate de stilul de viață (de exemplu, alimentația și activitatea fizică), precum și a intervențiilor farmacologice și chirurgicale.
4.2	Ergonomie, mobilizarea și manipularea pacienților	Promovează un mediu de îngrijire corespunzător și utilizarea de echipamente adecvate. Aplică principiile ergonomiei bariatrice, inclusiv mobilizarea și manipularea incluzivă a pacienților, precum și utilizarea echipamentelor adecvate (de exemplu, mese de examinare clinică, scaune, manșete pentru tensiune arterială, hamuri, îmbrăcăminte), pentru a asigura îngrijirea și recuperarea în condiții de siguranță, eficiente și fără stigmatizare pentru persoanele cu obezitate.
4.3	Furnizarea de educație în domeniul ergonomiei, mobilizării și manipulării pacienților	Oferă sprijin persoanelor cu obezitate, familiilor/îngrijitorilor și profesioniștilor din domeniul sănătății prin educație și îndrumare privind mobilizarea și manipularea bariatrică, centrate pe persoană, în conformitate cu politicile naționale și protocoalele instituționale.

4.4	Planificarea activității fizice și a exercițiilor în managementul obezității	Demonstrează capacitatea de a planifica și implementa activități fizice și exerciții, bazate pe dovezi, pentru persoanele cu obezitate, adaptate nivelului funcțional, complicațiilor asociate și comorbidităților.
4.5	Alimentație sănătoasă și sfaturi nutriționale	Demonstrează capacitatea de a oferi recomandări privind alimentația sănătoasă, în conformitate cu ghidurile (în limitele competențelor profesionale), evaluând caracterul adecvat și momentul optim al acestei intervenții pentru fiecare persoană în parte. Demonstrează capacitatea de a identifica situațiile în care este necesară îndrumarea pacientului către un nutriționist/dietetician autorizat.
4.6	Managementul complicațiilor și/sau al altor afecțiuni asociate obezității	Aplică intervenții fizioterapeutice adecvate, bazate pe dovezi, pentru persoanele cu obezitate, complicații sau alte afecțiuni asociate (de exemplu, diabet zaharat de tip 2, boli cardiovasculare, apnee în somn, dureri musculoscheletale etc.).
4.7	Managementul limfedemului asociat obezității	Asigură management fizioterapeutic al limfedemului, bazat pe dovezi, îndrumând pacientul către alți specialiști din domeniul sănătății, după caz.
4.8	Intervenții farmacologice în tratamentul obezității	Demonstrează cunoștințe de bază privind medicația utilizată în managementul obezității, inclusiv principiile de prescriere bazate pe dovezi, indicațiile, contraindicațiile și efectele adverse frecvente.
4.9	Implicațiile medicamentelor utilizate în managementul obezității asupra intervențiilor fizioterapeutice	Demonstrează o bună înțelegere a modului în care medicația utilizată în managementul obezității influențează funcția musculară și a implicațiilor pentru intervențiile fizioterapeutice (de exemplu, necesitatea antrenamentului de rezistență).
4.10	Aspecte de chirurgie bariatrică relevante pentru	Demonstrează o bună înțelegere a celor mai frecvente proceduri chirurgicale utilizate în tratamentul obezității, precum și a indicațiilor și implicațiilor acestora pentru intervențiile fizioterapeutice.

	particularizarea intervențiilor fizioterapeutice	
4.11	Managementul fizioterapeutic pre- și postoperator în chirurgia bariatrică	Oferă îndrumare fizioterapeutică preoperatorie și aplică intervenții postoperatorii de mobilizare, respiratorii și exerciții, în funcție de necesități, pentru a susține recuperarea și funcția fizică optime.
4.12	Rolul de navigator de pacienți în sistemul de sănătate și managementul interdisciplinar al obezității	Identifică serviciile de îngrijire medicală și resursele comunitare adecvate pentru persoanele cu obezitate și colaborează eficient cu alți profesioniști din domeniul sănătății, orientând pacientul, atunci când este cazul, către servicii specializate și programe de management al greutateii, pentru a asigura o îngrijire adecvată și integrată.
4.13	Comunicare centrată pe persoană și educație pentru sănătate	Abordează cu delicatețe și atenție discuțiile privind factorii multipli care influențează obezitatea, riscurile asociate supraponderalității și obezității, precum și beneficiile accesării unor servicii de îngrijire a sănătății bazate pe dovezi, adaptând informațiile la starea de sănătate, nevoile și nivelul de înțelegere al fiecărei persoane.
4.14	Utilizarea unor abordări bazate pe dovezi pentru schimbarea comportamentului	Utilizează tehnici de schimbare comportamentală bazate pe dovezi, inclusiv interviul motivațional, pentru a sprijini persoanele în luarea unor decizii informate și în adoptarea unor comportamente sănătoase.

Domeniul 5: Promovarea sănătății în prevenirea și managementul obezității

5.1	Promovare și prevenire în domeniul sănătății prin mijloace și metode bazate pe dovezi	Înțelege și aplică strategiile bazate pe dovezi pentru prevenirea obezității, care promovează sănătatea și starea de bine la nivelul comunităților, inclusiv în mediul școlar.
-----	---	--

5.2	Comunicare în sănătate și implicarea comunității	Comunică informații relevante privind prevenirea și managementul obezității, adaptate diferitelor categorii de public, într-un mod clar și eficient, , utilizând formate adecvate, incluzive și sustenabile (de exemplu, prezentări, postări pe rețele sociale, infografice).
5.3	Leadership în domeniul sănătății publice și transpunerea politicilor în practică	Transpune politicile de sănătate publică în intervenții eficiente în practica fizioterapeutică, prin asumarea unui rol de leadership în promovarea sănătății.
5.4	Promovarea și influențarea politicilor	Sușține dezvoltarea unor servicii și politici de sănătate echitabile și incluzive, lipsite de prejudecăți și stigmatizare legate de greutate, în conformitate cu responsabilitățile fizioterapeutului în sistemul de sănătate publică.

Lista de referințe

1. Verboven K, Wikström-Grotell C, Lehtinen-Jacks S, Davis ME, O'Donoghue G, Tuominen PA, Agten A, Curran F, Cunningham C. Obesity competencies for healthcare professionals: a scoping review. BMC Medical Education. 2025;25:1367. <https://doi.org/10.1186/s12909-025-07973-3>
2. Davis, M. E., O'Donoghue, G., Kosińska, E., Verboven, K., Lehtinen-Jacks, S., Fridén, C., Pystynen, T., Blake, C., Tuominen, P. A., Wikström-Grotell., C., Törnblom, C. and Cunningham, C. Integrating Obesity Education into Physiotherapy Curricula: A European Survey of Current Practice. Physiotherapy [under review for publication]
3. ÜStÜN TB, Chatterji S, Bickenbach J, Kostanjsek N, Schneider M. The International Classification of Functioning, Disability and Health: a new tool for understanding disability and health. Disability and Rehabilitation. 2003;25:565-71. <https://doi.org/10.1080/0963828031000137063>
4. WHO Consultation on Obesity and World Health Organization. Division of Noncommunicable Diseases and World Health Organization. Programme of Nutrition, Family and Reproductive Health. Obesity : preventing and managing the global epidemic : report of a WHO Consultation on Obesity, Geneva, 3-5 June 1997, 1998, World Health Organization. <https://iris.who.int/handle/10665/63854>
5. Sharma AM, Kushner RF. A proposed clinical staging system for obesity. Int J Obes (Lond). 2009;33:289-95. <https://doi.org/10.1038/ijo.2009.2>

